

1. Käputäie elanikega (2010. aasta seisuga 10) Dixville Notch New Hampshire'i osariigis tõuseb iga mõne aasta tagant meedia teravdatud tähelepanu keskmesse. Millega? Sealses hotellis Balsams Grand Resort kesköö paiku toimuvat peetakse vahel lausa prohvetlikuks.

2. 14. detsembril 1923 asutati Eesti Käsipalliliit, mis Teise maailmasõja-eelses Eestis ühendas ja juhtis omavahel kolme erineva spordiala tegevust. Mis alad need olid?

3. Sellega on kokku puutunud tuhanded inimesed, mõnedel hinnangutel kuni 5% USA elanikkonnast. Esimesteks loetakse kas Antonio Villas Boast (1957) või Hilli abielupaari (1961), kuigi juhtumeid võis olla ka varem (mõnede tõlgenduste järgi võib kirjeldusi leida juba Piiblist). Kuulsustest on nähtusega kokku puutunud Kalmõkkia endine president Kirsan Iljumžinov (1997). Väheste pühendunud uurijate andmetel jaguneb nähtus mitmesse faasi, näiteks „Ülevaatus“, „Protseduurid“, „Ringkäik“ jmt. Pärast ilmneb ajataju kadumist ja mitmesuguseid psüühikahäireid. Ametlik teadus eitab nähtust täielikult, väites et tegemist on kultuuripsühholoogilise fenomeniga või siis ravimite või psühhoaktiivsete ainete toimega. Milline nähtus?

4. See restoran on nimetatud endise tööstusettevõtte korpuse järgi, millesse ta omal ajal asutati. Vaatamata väheatraktiivsele asukohale Tallinnas Balti jaama taga on restoran muutunud populaarseks koosviibimiskohaks. Sisekujunduses on kasutatud second-hand materjale, mis annab restoranile erilise õhustiku, peakokk on Maia Smõslova. Milline restoran?

5. "Läti jõudis Eestist ette" - just niisugust pealkirja võis mõni aeg tagasi netiavarustes silmata. Põhjuse andis selleks Euroopa Komisjon otsusega anda lätlaste traditsioonilisele pirukale geograafilise tähise, mida näiteks eesti viin ei pärvinud. Rukkijahust piruka täidiseks on kartulid ja porgandid ning toit ise on pärit Kurzeme liivlaste köögist. Mis pirukas?

6. Kuna selle Euroopa lennufirma 39 masinaga lennuparki ei kuulu ühtegi Airbusi, sai ta esimesena Euroopa firmade seas lennutada uut Boeing 787 Dreamlinerit. Samale ettevõttele kuulub veel üks "esimene" - nimelt olid nad kogu maailmas esimene lennufirma, kes võttis kasutusele lennuki Embraer 170. Mis lennufirma, liinil alates 1929. aastast?

7. Millise meelelahutaja elu viimasest kümnest aastast räägib selle aasta Steven Soderberghi paljukiidetud telefilm Behind the Candelabra? Üksteist Emmy auhinda võitnud nimategelast mängis Michael Douglas, Scott Thorsonit kehastas aga Matt Damon.

8. Orfield Laboratories Minnesotas omab oma valduses ühte iseäralikku tuba. Nimelt on nad kuulutanud, et selles toas ei suuda ükski inimene olla kauem kui 45 minutit. Juba pelgalt 15 minutiga tekivad julgetel rekordiüritajatel psühhoosi tundemärgid. Peab mainima, et inimeste panemine sinna tuppa ei olnud selle esialgne eesmärk. Minnesotas asuv ei ole ka "kõige-kõigem" selline tuba - kõige kõigem asub Manchesteri Salfordi Ülikoolis (seal aga tavainimestel mängida ei lubata ja selle toa inimkatsete tulemused on teadmata). Küsime: mis teeb need toad eriliseks?

9. Sel aastal sattusid ärevusse kõik muinsusväärtuste kaitsjad ja muu progressiivne inimkond, kui nad juhtusid lugema lugu sellest, kuidas kohalik ehitusfirma sõna otseses mõttes lammutas üle 2000 aasta vanuse ja 8 meetri kõrguse püramiidi Nohmulis, kuna neil oli hädasti vaja teekatte täitematerjali. Mis riigis viidi selline kummaline tegevus läbi?

10. Ta oli Jaapani ühest kuulsamast aristokraatlikust suguvõsast pärit kolmekordne Jaapani peaminister (eluaastad 1891-1945). Kuigi talle pandi tohutuid lootusi, osutus ta nõrgaks ja mõjutuks. Tema ametiaegade sisse mahtus 1937. aastal sõja alustamine Hiinaga, Kolmikpakti sõlmimine ja natsionalistliku ainupartei Taisei Yokusankai asutamine. Suutmata sõda USAga ära hoida, astus ta 1941. aasta oktoobris tagasi, kui sõttaminek oli juba vältimatu. Kes on see oma elu enesetapuga lõpetanud vastuoluline mees?

11. Kuigi enamasti tuntakse seda hoonet rahvasuus kinnistunud hüüdnime järgi, oli selle ametlik nimetus valmimisel Kõikide Rahvaste Tööstustoodete Suurnäituse palee. Mis hoone?

12. Kuna ta väitis 1994. aastal antud intervjuus, et ta on töötanud kõikide inimestega Hollywoodis või nendega, kes on kõikidega töötanud, loodi selle põhjal Hollywoodi viktoriinimäng "Six Degrees of ...", kus eesmärgiks on iga suvalise Hollywoodi näitleja kaudu jõuda kuue sammuga temani. Nii on näiteks temaga samas filmis mänginud Edward Asneri arvuks üks, Asneriga samas filmis olnud Elvis Presley arvuks aga kaks. Kes on see mitmekülgne näitleja, kelleni viivad kõik Hollywoodi teed?

13. Tiit Naarits küsis eelmisel aastal elavate kunstnike müügiedetabeli tippu jõudnud saksa abstraktsionisti Gerhard Richteri. Sel aastal ületas Richter oma eelmise rekordi 3,1 miljoni dollariga. Uue rekordteose pealkiri on Domplatz, ... Milline linn sobib lünka täitma?

14. See riik on osalenud suveolümpiamängudel aastast 1948 ja talimängudel 1988. Rahvuslik jäähokiföderatsioon asutati alles 2011. a sügisel. Tehnilistel ja logistilistel põhjustel asub koondise baas USA-s Denveris. Koondis on plaanis kokku panna NHL-is ja teistes Põhja-Ameerika liigades mängivatest selle riigi juurtega hokimeestest. Ambitsioonikas tulevikuplaan on jõuda 2018. a talimängudele. Vähemal paberitööd osatakse, sest juba 2012 aasta kevadel võeti 20 (!) registreeritud hokimängijaga riik Rahvusvahelise Jäähokiliidu liikmeks. Mis riik?

15. Kuuldav elektroonilise tantsumuusika stiil sai alguse juba 90-ndate alguses UK-st, kuid suure populaarsuse on saavutanud viimastel aastatel. Stiili iseloomustab kaheosalises taktimõõdus rütm või soolotrumm, mis sarnaneb muusikastiilidele garage ja grime. Samuti iseloomustab seda rõhuvaid ja "tumedaid" helisid esile toov bass, mille päritolu peitub funki ja reggae valdkondadest. Lugude tempo on üldjoontes 140 lööki minutis. Teistest tantsumuusikastiilidest eristab seda kõige rohkem soolotrummi löögi asetsemine takti kolmandal löögil, teistel elektrooniliste tantsumuusika stiilidel (näiteks house, trance) on see enamasti teisel ja neljandal löögil. Loo rütm luuakse tihti kasutades basse trummide asemel. Kuuldava loo esitaja on Skrillex, keda võib tänada küsitava muusikastiili peavoolu aitamises. Nimetage see muusikastiil!

16. Ta oli sumeri panteoni üks tähtsamaid jumalaid. Tema vanemad olid An (Anu) ja Nammu. Vanaisa oli Absu. Ta oli inimkonna looja, tarkusejumal ja vetevalla valitseja. Suure veeuputuse ajal päästis ta inimkonna, andes Atrahasisese nõu, kuidas ehitada laev, millega uputus üle elada. Tema kultuse keskus asus Eridus. Teda austati Lähis-Idas kuni hellenismiajani välja. Babüloonias oli tema nimi Ea, millest mõnede uurijate arvates tuleb vorm la ja sellest juba heebrea Jahve. Milline jumal?

17. Sultan Mehmed VI kutsus võitnud riikide survele 1918.a novembris kokku tribunali, kes mõistis formaalselt süüdi 130 Liidu ja Progressi komitee tegelast "Türgi kiskumise eest I maailmasõtta". 10 meest olvat ka hukatud. Komitee juhid olid juba aegsasti välismaale taandunud, kuid õiglusjanused jälitajad kustutasid järjest nende eluküünlad kuigivõrd teiselaadse süüteo eest. Mis oli nende endiste ministrite-pašade andestamatu personaalne süü, mida jälitajad ei andestanud?

18. Näete pildil Guerlaini klassikalist orientaalset naisteparfüümi aastast 1921. Parfüümi nimi on inspireeritud šahh Džahani kingitusest oma naisele Mumtaz Mahalile, kellele Džahan ehitas lisaks Taj Mahalile Lahoresse kuulsad ... aiad. Mis aed/parfüüm sobib lünka täitma?

19. Pildil oleva eluka lauluks on omapärane kõmin, mis meenutab trummipõrinat. Tihti ka kakkpapagoiks kutsutud lind on mitmes mõttes eriline papagoi - öise eluviisiga lind on raskeim ja ainus lennuvõimetu papagoi. Mis on selle äärmiselt haruldase papagoi algupärane nimetus?

20. Maailma kõige ohtlikumate lennujaamade hulka kuulub üks huvitav lennuväli Nepaalis. Raja teeb ohtlikuks päris mitu asja. Esiteks lõpeb lennurada vertikaalse kaljuseinaga, mis tähendab, et uuesti proovimist sellel rajal ei ole. Lisaks on raja pikkuseks vaid 460 meetrit, seega pole ka palju aega pidurdamiseks. Ega ka kõrgus just kasuks ei tule - asudes 2860 meetrit üle merepinna töötavad lennuki mootorid palju ebaefektiivsemalt õhu hõreduse tõttu. Vaatamata oma ohtudele on see lennurada populaarne, kuna samanimelisest külakesest alustavad paljud oma tõusu Mount Everesti baaslaagrisse. Aastast 2008 kannab ta ametlikult Tenzing-Hillary lennujaama nime. Meie aga küsime lennujaama paralleelnimetust, mis kannab külaga sama nime.

21. Algul kuulus Grip Charles Dickensile, kes tegi temast ühe oma sariromani "Barnaby Rudge" tegelase. Grip suri 1841.a ja Dickens lasi ta arseeniga konserveerida. Grip avaldas ka suurt muljet Edgar Allan Poe'le, kes jäädvustas ta ühes oma teoses. Kes oli Grip, kelle topis asub nüüd Philadelphia raamatukogus klaaskastis Poe'le kuulsust toonud käsikirja kõrval?

22. Kuna kala ei tohtinud merel õige nimega kutsuda, siis kasutasid meie kalamehed tabunimesid - arhangelski (kala arvatavasti sealt pärit), keerenski, sauepoiss, suuremere pörsas, postimees jt. Millise rannarootsi keelest tuletatud nimega seda kala tuntakse?

23. Selle linna näol on tegemist ainsa spartalaste poolt rajatud kolooniaga (perioikide ja vallaliste Sparta naiste järeltulijad). Nime sai linn Antiik-Kreeka kangelase, Poseidoni poja järgi, keda vanadel müntidel kujutati enamasti delfiini seljas. Tänapäeval on pigem tuntud tööstus- ja sadamalinnana, seda peetakse Lääne-Euroopa üheks kõige reostatumaks linnaks. Linn on andnud nime ka ühele ämblikuperekonnale. Mis linnast on jutt?

24. Aareolanderlik rahaküsimus. Millise riigi rahaga on tegu? Vihjeks: meie ei ole teie elu raskemaks tegemiseks rahatähelt inimnägu välja lõiganud, seda tegid juba raha emiteerijad, peale rahatähel mainitud isiku kukutamist.

25. See ansambel jõudis esineda mitme erineva nime all enne, kui 1969 võeti omale nimi W. Manuse veidrikust raamatutegelase järgi. Nende soojendusbändideks on olnud Aerosmith ja Queen. Pärast esimest albumit (1970) oodati neilt palju, kuid suund kippus kuidagi käest ära minema. Appi tuli David Bowie, kes kirjutas neile kuuldava loo, mis tõusis briti singlimüügi edetabelis 3. kohale, kuid 1976 mindi siiski laiali. 2009 tuldi korraks originaalkooseisus kokku, et pensiraha teenida. Mis ansambel?

26. Kuidas nimetatakse neid suurte poiste mänuasju, mille koodnimetus Venemaal on 9K720 ja NATOs SS-26? Neid kuni 400 km tegevusraadiusega mobiilselt stardiplatvormilt väljalastavaid ballistilisi rakette peetakse kõige täpsemateks ja hävitavamateks tavarelvadeks Venemaa arsenalis. Esimene edukas katsetus toimus 1996. a ning neid kasutati ka 2008. a Gruusia sõjas. Eestile lähimad asuvad Leningradi oblastis Luugas, kust nad vajadusel mõne minutiga kohale jõuavad. Huvi nende ostmiseks on üles näidanud ka sellised progressiivsed riigid nagu Valgevene, Süüria, Liibüa ja Iraan.

27. Tintini koomiksites seikleva alkohoolikust kapten Haddocki lemmikjoogiks on loomulikult viski, mis kannab sama nime kui Šotimaa suurim järv. Mis nime?

28. Tänapäevaks on sellest saanud suurim PC-mängude müügiga tegelev digitaalne veebikeskkond, omades umbes 75%-list turuosa. Sait sündis 10 aastat tagasi lahendamaks arvutimängufirma Valve'i tuntuima toote Counter-Strike'i uuendusega seonduvaid probleeme.

Hoo sai sait sisse 2007. aastal, kui suured arvutimängude tootjad-turustajad hakkasid oma suuri mängu nagu BioShock, Call of Duty ja S.T.A.L.K.E.R. läbi küsitava keskkonna turustama. Mis on selle ülipopulaarse keskkonna nimi, mis tänapäevaks pakub 65 miljonile kasutajale üle 3000 mängu?

29. See California Tehnikainstituudi professor võib end õigusega pidada Pluuto tapjaks, kuna tema tiim on selle taga, et avastati Pluutost suurem Neptuuni-tagune objekt Eris. 2010. aastal raamatu How I Killed Pluto and Why I Had It Coming kirjutanud mehe leidude hulka võib lugeda ka Sedna, Makemake, Quaoari ja paljud teised Päikesesüsteemi väikekehad. Kes?

30. 2012. aastal jäi metropoliit Kirill vahele selle Šveitsi kellafirma toodangu kandmisega. Kuigi Kirill eitas enam kui 20 000 naela maksva kella kandmist, märkasid asjatundjad ettevõtte mudelit 5188 tema randmel. Kellatootja toodang on üsna eripärane, tüüpiline isend näeb välja selline (vaata pilti). Mis tootjast on jutt?

31. Allpool loetletud mehi ühendab üks ühine saavutus: Miguel de Rodas, Francisco Albo, Juan de Acurio, Martino de Judicibus, Hernando de Bustamante, Juan de Zuvileta, Miguel Sanchez, Nicolas Kreeklane, Diego Gallego, Antonio Pigafetta, Juan Rodriguez, Antonio Rodriguez, Francisco Rodriguez, Juan de Arratia, Vasco Gomez Gallego, Juan de Santandres, Martin de Isaurraga, Hans Barge ja Kes puudub nimekirjast? Lohutuspunkti saab kui nimetate nende meeste saavutuse.

32. Millises loos mainitakse teiste seas meilegi tuttavaid mängu nagu monopol, kakskümmend üks, kabe, male, Twister ja Risk? Kes laulu ei tea, saab esitaja äraarvamise eest lohutuspunkti.

33. Kuidas nimetatakse nähtust, mis tekib kui vedeliku voolamisel voolu pidevus katkeb ja vedelikku tekivad tühikud? Metalli pinnaga kokku puutudes tekitab see metalli pinnakihis pulseerivaid pingeid, mis põhjustab metalli väsimist ja kulumist. Sarnast terminit võib kohata ka siis, kui on tahtmist mittekirurgilist rasvaimu proovida.

34. Kahte 1980. aastate kuulsat suusaspordlast, Gunde Svani ja Matti Nykäneni ühendas lisaks edukusele fakt, et mõlemad kasutasid oma tippaegadel ühe tänaseks pankrotistunud Austria ettevõtte suusavarustust. Mis ettevõttega oli tegemist (logo pildil)?

35. Fotomeenusus lõppenud kergejõustikuhooajast. Vasakpoolne pilt on tehtud 1. juunil, parempoolne 4. juulil. Mõlematel pildidel olevad sportlased alistasid mainitud kuupäevadel kõrgushüppajate tasemenäitajaks oleva kõrguse 2.40. Nimetage mõlemad kõrgushüppajad!

36. Milline kultuuriline tegu lühendab mõnedes Brasiilia vanglates olevate kinnipeetavate karistust nelja päeva võrra? Aastas on võimalik sooritada kuni 12 sellist tegu.

37. Kelle ärasaatmist aastast 1822 näete sel Louis Edouard Fournier' maalil?

38. Pildil olev mees on Venemaa rikaste edetabelis 6. kohal, temast tahapoole jäävad näiteks Gennadi Timtšenko, Mihhail Prohhorov, Roman Abramovitš jpt. Ta on sellest seltskonnast ülekaalukalt noorim (41-aastane) ja suhteliselt tundmatu, kuna jalgpalliklubisid ei osta ja kollasest meediast hoiab eemale. Siiski - pulmad endise Miss Jugoslaavia Aleksandra Nikolićiga olevat maksma läinud 30 miljonit dollarit, futuristliku disainiga erajaht "A" aga umbes 300 miljonit dollarit. Alustas äritegevust 1991.aastal, avades Moskva RÜ peahoones valuutavahetuspunkti. 21-aastaselt asutas koos ühikakaaslasega panga MDM, millest sai Venemaa suurimaid erapankasid. Tema äripõhimõtteks on: "Ettevõttes peavad [...] asja ajama professionaalid, kelle üle teevad järelvalvet samuti professionaalid, aktsionär aga tegeleb idiootide eemalehoidmisega". Praegu on tema ärideks Venemaa suurim mineraalväetise tootja Evrohim ja suurim söetootja SUEK. Alates aastast 2006 on Evrohim vedanud vedekemikaale läbi Sillamäe sadama – veaks palju rohkem, kui poleks poliitilisi takistusi. Kes?

39. 2011.aastal lõpetas tegevuse sellel hetkel kõige suurem eraotstarbeks mõeldud mobiilivõrk maailmas. Võrku kuulus 160 masti ja 155 vahejaama (repeater), millest suurem osa töötasid päikeseenergiaga. Süsteem toetas 1000+ võimaliku kasutajat. Millise organisatsiooni eralõbuks oli omada täiesti enda mobiilivõrku?

40. Kuna teda on kaasesitajana märgitud nii Daft Punki "Get Lucky's" kui ka Robin Thicke'i "Blurred Lines'is", sai temast sel aastal kaheteistkümnes muusik Billboardi singliedetabeli ajaloos, kes hoidis edetabelis esimest ja teist positsiooni. Keda kuulete laulmas?

41. On arvatud et Põhja-Euroopas pole teist nii hästi säilinud poole tuhande puitelamuga linnaasumit. Kõige värvikamalt on sealset elu-olu kujutanud Oskar Luts oma "Tagahoovis". Milline asum, mis sai alguse 20.saj. alguses, kui mõisnik Bulgarin asus oma valdustest ehituskrunte välja müüma?

42. Ülipikkade draamaseriaalide nimekirjas pole küsitava teleseriaali osadenumbr kuigi märkimisväärne. 31.oktoobril 2013 jõuti oma 5865. osani, mis ei jõua isegi maailma top 10-sse. Küll on aga see Eestiski jooksev seriaal eriline ühe sündmuse tõttu, mida pole varem ülipikkade draamaseriaalidega tehtud. Nimelt otsustas seriaali kodukanal seriaali 25. juubeliks korrata kõiki episoodide otsast peale. Seda suurprojekti tuli alustada juba 2 aastat enne 25 juubelit - näidates 4-10 osa päevas ja ilma suvevaheaegadeta jõutigi 17. jaanuaril 2013 põhiseriaalile järele. Mis seriaal?

43. Koreas saate roa, mis meenutab natuke meie verivorsti, Ameerikas aga jäätise siirupi ja vahukoorega. Mis on nende toitude ühine nimi? Vaidluste vältimiseks täpsustame, et ladinatähestikuline kirjpilt on identne, häälduses võib esineda väikesi erinevusi.

44. 19. sajandil populaarse taimeküttimise algatajaks võib pidada seda inglise botaanikut, kes James Cooki esimesel merereisil kuhjas Cooki laeva täis kolmekümne tuhande taimenäidisega, sealhulgas 1400 seni tundmatuga nagu eukalüpt ja akaatsia. Hoobilt kasvas ta tuntud taimeliikide arvu veerandi võrra. Ta oleks kindlasti leidnud teist sama palju liike järgnevatel Cooki merereisidel, kui tema rikutus poleks talle karuteene teinud. Seitseteist teenrit löbustamiseks nõudnud botaanik jäeti sedapuhku maha. Kes on see väljapaistev botaanik, kelle järgi on nime saanud ka Kanada suuruselt viies saar (pildil oranžiga märgitud)?

45. 1993. aastal elas sel rajal ohtliku kukkumise üle Wayne Rainey, kes edaspidi taltsutas enamasti ratastooli. 2010. aastal hukkus samas Shoya Tomizawa, kusjuures mõlema õnnetuse vahe oli täpselt 17 aastat. Arvestades raja ajalugu pole midagi imestada, et aastast 2011 kannab see ametlikult Marko Simoncelli nime, kes samal aastal hukkus Malaysia GP-l. Mis morbiidse rajaga on tegu?

46. Pärast keiser Theodosius Suure valitsuse lõppu 395. aastal jagati impeerium ta poegade vahel. Arcadius sai Ida-Rooma ja Honorius sai Lääne-Rooma. Piir kulges küsitavast linnast lääne poolt otse lõunasse. Samanimelises linnas lõpetas 2010. aastal Eesti oma Kosovo missiooni. Mis on see impeeriumi jaotamise lähtelinn, mille sees või ümber sündis kümme 3. ja 4. sajandi Rooma keisrit (teiste seas ka Aurelianus, Maximianus ja Constantinus II) ning mis jõudis Tetrarhia ajal olla üheks neljast Rooma pealinnast?

47. Sel Lõuna ja Kesk-Ameerikast pärit eredaõielisel taimeperekonnal on ligi 500 liiki, meil on ta tuntud toataimena. Mõne selle perekonna liigi kohta võib öelda et ta elab ainult "õhust ja armastusest", sest ei vaja elutegevuseks muud kui

õhuniiskust. Toidu võtab õhutolmust, juuri tarvitab ainult kinnitumiseks, kasvõi elektritraadi ümber. Linné andis sellele perekonnale nime soome botaanika isa järgi, kes Stockholmist ja Turu vahet reisisid eelistas kasutada maismaateed ümber Botnia lahe. Rootsikeelsest hüüdnimest "maad-mööda" saigi ta perekonnanimi. Mis on selle taime või mehe nimi?

48. Kui keegi peaks endale au võtma inimestele kõige ohtlikumate kaslaste tapmise eest, siis on raske leida küsitavast teenekamat meest. See legendaarne jahimees tappis aastatel 1907-1938 33 tapjakaslast. Teiste hulgas leidsid tema käe läbi lõpu Champawati Tiiger, kelle hingel oli vähemalt 436 inimese eluküünla kustutamine. Elu lõpul muutis meelsust, hakates looduskaitsejaks, mängides olulist rolli bengali tiigrite kaitse alla võtmisel. Aastast 1957 kannab India vanim rahvuspark tema nime. Kes?

49. Kuidas nimetatakse seda üht Venemaa kõige müstilisemat pühakohta Kozelski lähedal, kuhu pääseb kõige hõlpsamalt mööda Okaa jõgikonna Žizdra jõge? Viimased maismaakilomeetrid läbivad pühendunuimad usklikud põlvili. Sinna oli teel ka krahv Lev Tolstoi, enne kui vikatimees ta 20. septembril 1910 Astapovo raudteejaamas kätte sai.

50. See vähemalt 80 miljoni emakeeles kõnelejega keel, mis on ka ühe riigi kõnelduimaks keeleks, on suurim ametliku staatusega keel maailmas. Mis maailma suurima vähemuskeele nimi?

